Nieuwsbrief
Raden in Verzet

Raden in Verzet present op de ALV van de VNG op woensdag 18 juni 2025 in Eindhoven

Op woensdag 18 juni organiseerde de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) haar jaarlijkse Algemene Ledenvergadering in Eindhoven. Voor het landelijk actiecomité Raden in Verzet was dat niet zomaar een datum in de agenda: het was bij uitstek hét moment waarop gemeenten hun gezamenlijke stem kracht bij konden zetten en helder konden maken: de tijd van tijdelijke pleisters is voorbij. Gemeenten verdienen structurele zekerheid. De tijd van steeds maar moeten leunen op incidentele bijstellingen, politieke goodwill of structureel uitstel van structurele oplossingen moet voorbij zijn. Het was een cruciaal moment, vlak voor de formatie van een nieuw kabinet na de Tweede Kamerverkiezingen in het najaar van 2025. De toon voor de komende jaren kon nu worden gezet.

Namens Raden in Verzet waren Anna de Groot en Tina Jakoeb aanwezig in Eindhoven. Anna besteeg het podium en gaf bij de behandeling van de financiële moties namens Raden in Verzet de volgende verklaring:

U kent ons inmiddels: Raden in Verzet. Wij vragen u vandaag iets te doen. Niet voor ons persoonlijk, maar voor de gemeenteraden en daarmee voor al onze inwoners. Wij vragen u om een aantal moties te steunen die de VNG koersvast houden. De keuze is duidelijk: druk op uw stemkastje gewoon een paar keer op 'voor', en dat geldt ook voor de moties die het VNG bestuur heeft ontraden.

Vandaag is hét moment waarop bestuurlijk Nederland kleur bekent: blijven we steken in halve, tijdelijke oplossingen, of kiezen we eindelijk voor het structureel herstellen van de interbestuurlijke financiële verhoudingen tussen rijk en gemeenten?

Daarom roepen wij u op om alle moties onder agendapunt 9a te steunen, ook die ontraden zijn, van het Ravijnjaar en de financiële disbalans tot de druk op gemeentelijke uitvoeringskracht en de verkapte bezuinigingen via SPUKS. Ze wijzen allemaal in dezelfde richting: tijd voor echte, structurele oplossingen.

Om welke moties ging het in het bijzonder?

- In de motie 'Ravijnjaar rechtsgang' (Zaanstad) werd gevraagd dat het kabinet erkent dat het bij niet-naleving van artikel 108 van de Gemeentewet en artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet juridisch aangesproken moet kunnen worden, indien nodig ook voor andere dossiers in 2027 en daarna. Deze motie werd met 21,74% van de stemmen verworpen.
- De motie 'Nieuwe ronde, nieuwe kansen' (Zaanstad) vroeg om het hervatten van de stevige toon richting verkiezingen en kabinetsformatie: eis wél volledige en structurele compensatie voor jeugdzorgtekorten (het "ravijn") en de opvolging van de adviezen van de commissie-Van Ark. Ook deze motie werd verworpen, met 23,69% voor.
- De motie 'Gemeenten Gezamenlijk in Gedrang' (Roermond) had als dictum het Rijk op te roepen duurzame, structurele middelen via het gemeentefonds beschikbaar te stellen en extra impulsen te initiëren voor het sociaal domein om de druk te verlichten. Deze motie werd per acclamatie aangenomen.
- De motie 'Afrekenen met disbalans' (Zwijndrecht) vroeg om de aanbevelingen van de ROB te onderschrijven en expliciet aandacht te vragen voor duidelijkheid over bevoegdheden, randvoorwaarden en structurele afspraken met het Rijk richting verkiezingen en formatie. Ook deze motie werd per acclamatie aangenomen.
- In de motie 'Stop de verkapte bezuiniging op SPUKS' (Zutphen) werd opgeroepen om kritisch te zijn op de stille kortingen van 10% binnen de SPUKS, een verkapte bezuiniging en te eisen dat de VNG dit actief tegengaat. Deze motie werd eveneens per acclamatie aangenomen.
- Tot slot werd de motie 'Toezichthouders aan te zetten het VNG-advies te volgen' (Amersfoort) aangenomen met 98,17% van de stemmen.

Gemiste kans om stevig stelling te nemen
Raden in Verzet is teleurgesteld over de koers die de VNG op 18 juni tijdens de Algemene Ledenvergadering heeft gekozen in het debat over de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten. De motie van Zaanstad om steviger op te treden tegen de voorgenomen bezuinigingen op het gemeentefonds en de oplopende kosten in de jeugdzorg kreeg slechts 23,7% van de stemmen. Daarmee koos een overgrote meerderheid van de gemeenten ervoor om in de onderhandelingen met het Rijk niet het onderste uit de kan te vragen.

VNG-voorzitter Sharon Dijksma gaf tijdens de vergadering aan dat het kabinet voor een bezuinigingsopgave van € 18 miljard staat en dat het in die context ‘onrealistisch’ zou zijn om van gemeenten te verlangen dat zij niets willen inleveren. Dat standpunt begrijpt Raden in Verzet, maar het acht het desondanks van groot belang dat gemeenten juist nú een krachtig signaal blijven afgeven. Het risico is reëel dat gemeenten opnieuw worden afgescheept met tijdelijke lapmiddelen, zonder structurele oplossing.
Hoewel Dijksma aangaf desnoods naar de rechter te stappen bij het uitblijven van voldoende middelen voor jeugdzorg, ziet Raden in Verzet met lede ogen aan dat de VNG vooralsnog kiest voor een voorzichtige koers. Juist nu was het moment om, verenigd als gemeenten, duidelijk te maken dat de rek eruit is. Raden in Verzet blijft daarom aandringen op structureel herstel van de financiële verhoudingen en op een VNG die daarin een leidende en onomwonden rol durft te spelen.

Vanuit de Voorjaarsnota 2025: hoop of schijnzekerheid?
Tijdens het overleg over de Voorjaarsnota 2025 erkende het kabinet eindelijk dat gemeenten financieel zwaar onder druk staan. Er zijn extra gelden toegezegd tot en met 2027. Toch blijft Raden in Verzet kritisch op dit resultaat: waar het kabinet dit naar buiten brengt als ‘verlichting’, zien wij vooral uitstel van onderliggende problemen. De toevoegingen aan het gemeentefonds zijn welkom, maar volstrekt onvoldoende. Zonder

duidelijke financiële garanties ná 2027 blijft de onzekerheid bestaan en die is politiek en bestuurlijk riskant.
Het probleem zit volgens Raden in Verzet dieper. Gemeenten krijgen steeds meer verplichtingen: jeugdzorg, klimaatadaptatie, woningbouwvernieuwing, lokale samenwerking en sociale voorzieningen, zonder evenredige middelen. Die structurele onbalans ondermijnt het lokale bestuur en zet essentiële publieke voorzieningen onder druk. Denk aan het risico op sluiting van bibliotheken, buurthuizen of zelfs zwembaden. Dit zijn geen abstracte cijfers, maar harde keuzes voor onze inwoners. De dreiging is concreet: vanaf 2028 kunnen gemeenten opnieuw gedwongen worden tot ingrijpende bezuinigingen. En dan staan raadsleden tegenover inwoners met lege handen.
De VNG koos ervoor om de aangekondigde ingebrekestelling aan het kabinet uit te stellen tot augustus, op uitdrukkelijk verzoek van de minister-president. Raden in Verzet begrijpt deze insteek: het is verstandig om ruimte te geven, maar er is geen tijd te verliezen. Het kabinet moet nu structureel doorpakken en nadenken over garanties op de lange termijn. Geen papieren tijgers of zachte beloften; gemeenten moeten nu weten waar ze aan toe zijn.
De simpele boodschap van Raden in Verzet is: géén tijdelijke pleisters meer. We blijven pleiten voor een toekomstbestendig gemeentefonds, waarin middelen en taken eindelijk in evenwicht zijn gebracht. Dat betekent meer dan alleen zalvende woorden: het Rijk moet nu concrete financiële perspectieven bieden die ook na 2027 écht recht doen aan lokale verantwoordelijkheid.

Manifest 2024: wat we al jaren zeggen
In 2024 lanceerde Raden in Verzet een breed gedragen manifest, ondertekend door 1119 raadsleden uit 302 gemeenten. Waarom? Omdat er fundamenteel iets mis is met het huidige stelsel: gemeenten krijgen steeds meer bevoegdheden zonder de bijbehorende financiële ruimte. Het gevolg: raadsleden moeten kiezen tussen wettelijke taken of lokale prioriteiten. Die keuzes ondermijnen het vertrouwen van inwoners in hun gemeente én in de democratie.
In mei 2024 werd het manifest als petitie aangeboden aan de Tweede Kamer. In september bracht Raden in Verzet het standpunt ook in bij het rondetafelgesprek van de Kamercommissie Binnenlandse Zaken. Voorzitter Rob Duiven legde aan de aanwezige Kamerleden uit hoe de structurele onderfinanciering de slagkracht van lokale besturen aantast en het vertrouwen van burgers ondermijnt. De boodschap is sindsdien onveranderd: het is tijd voor koerswijziging, zonder meer uitstel of papieren garanties.
Raden in Verzet staat hierin niet alleen. Ook de VNG deelt deze zorgen, blijkens haar position paper *'Structureel herstel financiële verhoudingen'* (2023) en haar standpunt over het ravijnjaar 2024. Ook de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)in het '*Raamwerk voor toekomstbestendige financiële verhoudingen'* (2024) en *'Rol nemen, ruimte geven'* bevestigt dat het huidige interbestuurlijke stelsel structureel disfunctioneert. Raden in Verzet is dus geen eenzame stem, maar onderdeel van een breed gedragen oproep tot duurzame hervorming.

Focus op de komende Tweede Kamerverkiezingen
Op 29 oktober 2025 vinden de Tweede Kamerverkiezingen plaats. Raden in Verzet deed op 16 juni een dringend beroep op alle politieke partijen: neem het structureel herstel

van de financiële en bestuurlijke verhoudingen tussen Rijk en gemeenten expliciet op in de verkiezingsprogramma's.
In de brief wordt benadrukt dat raadsleden werken vanuit de overtuiging om het allerbeste te doen voor hun inwoners, niet om te bezuinigen vanwege tekorten die het Rijk veroorzaakt. Lokale politici hebben de plicht hun inwoners te beschermen, en dat vereist een degelijk, structureel alternatief. De praktijk spreekt boekdelen: raadsleden zien dagelijks hoe huishoudens, kwetsbare inwoners en lokale initiatieven onder druk staan door gebrek aan middelen en handelingsruimte.
Een bibliotheek die sluit, is geen symbool: het is een concrete versobering van het lokale leven. Jongeren die geen toegang krijgen tot jeugdzorg, of duurzaamheidsprojecten die stokken: zonder voldoende middelen stokt het lokale bestuur. Het vertrouwen van inwoners slinkt naarmate de overheid minder zichtbaar en minder effectief wordt. Dat ondermijnt de lokale democratie en dus de kern van onze bestuurlijke orde.
Bestuurlijke gelijkwaardigheid is geen loze term, maar een noodzaak. Subsidiariteit vereist dat verantwoordelijkheden lokaal worden belegd maar dan moet het lokale bestuur die verantwoordelijkheid ook kunnen dragen. Zonder voldoende middelen is gelijkwaardigheid een illusie.
Daarom moet gemeentefinanciën en autonomie volgens Raden in Verzet een prominente plek krijgen in elk verkiezingsprogramma. Onze aanbevelingen aan politieke partijen zijn helder:

- Erken dat het interbestuurlijke stelsel structureel uit balans is en dat fundamentele hervorming nodig is.
- Handhaaf de Financiële Verhoudingswet, ook bij decentralisaties.
- Versterk de lokale democratie via autonomie, zeggenschap en lokaal maatwerk.
- Hanteer het subsidiariteitsbeginsel: lokaal tenzij aantoonbaar beter op hoger niveau.
- Maak duidelijk: bestuurlijke gelijkwaardigheid vereist structurele middelen.

Herstel van de verhouding tussen Rijk en gemeenten is een essentiële voorwaarde voor het goed functioneren van onze lokale democratie.

Eindhoven en de weg daarna
Woensdag 18 juni 2025 was, wat Raden in Verzet betreft, méér dan een datum in de VNG-agenda. Het was het moment waarop bestuurlijk Nederland kon kiezen: doorgaan met halve oplossingen of eindelijk werk maken van structureel herstel van de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten.
Raden in Verzet blijft zich inzetten voor dat herstel; door te overtuigen, mee te denken en waar nodig actie te voeren. *'We zijn raadslid geworden omdat we het allerbeste willen voor onze gemeente. Niet om haar kapot te bezuinigen'.* En dat geldt ook voor de raadsleden die op 18 maart 2026 gekozen gaan worden.